

[Jørgen Jørgensen.]

virksomheder, som de konservativer mere end nogen andre har fremført kunne blive følgende. Under disse vilkår at ville afskaffe prisloven eller gøre den uanvendelig overfor forhold, som kan opstå, vil jeg ikke anse for rigtigt. Derfor kan jeg kun betragte det konservative standpunkt i denne sag, ligesom i den, vi behandlede i går, som værende i højere grad præget af politisk taktiske hensyn end af saglige. Jeg kan anbefale lovforslaget, som det er forelagt af ministeren.

Aksel Larsen: Jeg ser mig ikke i stand til at anbefale en uændret forlængelse af prisloven. Jeg er af den opfattelse, at den forløbne tid har leveret tilstrækkelige beviser for, at prisloven er utilstrækkelig, således at man må forandre og forbedre den, bl. a. ved at komme bort fra nogle af de forringelser, der er gennemført ved den seneste revision.

Det har været et gennemgående tema, bl. a. i det ærede medlem hr. Weikops tale, at priskontrol kan man afskaffe, fordi der er tilstrækkelig konkurrence, og når der er tilstrækkelig konkurrence, skal priserne nok regulere sig nedad af sig selv. Dette er i almindelighed en fuldkommen forkert opfattelse. Der er nemlig ikke i det moderne kapitalistiske samfund tilstrækkelig konkurrence, fordi monopoler og sammenslutninger enten selvstændig eller ved prisaftaler behersker markedet for en vare eller en varegruppe, så at de bliver i stand til at forlange ganske urimelige priser og kan tvinge forbrugerne til at betale dem. Det er en af årsagerne til, at vi i almindelighed har brug for priskontrol og ganske anderledes effektiv priskontrol end den, vi hidtil har haft.

Men dertil kommer, at der jo ikke er en sådan varerigelighed endnu, at man af hensyn til den formodede varerigelighed kan slække på priskontrollen. Det ærede medlem hr. Weikop var meget glad for nogle citater, han havde fundet, bl. a. et citat af den højtærede finansminister om, at nu kan sælgerne ikke mere diktere kunderne, nu er forbrugerne i stand til at vrage og vælge. Dette citat er muligvis korrekt, men den opfattelse, det udtrykker, er absolut ukorrekt. Lad os tage et enkelt eksempel fra dagliglivet. Nu kan man igen få blød sæbe, den såkaldte krystalsæbe; den kostede før krigen 28 øre for ½ kg, og nu koster den fra 1 kr. 20 øre til 1 kr. 25 øre for ½ kg. Man mærker ikke noget til, at nogen konkurrence holder prisen nede. Der er ikke mere maksimalpriser på dette område, og så kan fabrikerne jo forlange, hvad de vil, og hvad de kan blive enige om. Fra 1. oktober har vi

fået selvvirkende vaskemidler i pakker; før 1. oktober var vaskemidlerne ikke selvvirkende, men man kunne gøre dem selvvirkende ved, at man købte et natronpræparat, der solgtes for 15 øre pr. brev, og et sådant brev natronpræparat skulle være tilstrækkeligt til at gøre 4 pakker vaskepulver selvvirkende. Efter 1. oktober blander fabrikerne selv dette præparat i deres vaskemidler, men så er hver pakke vaskemiddel steget 15 øre, således at der fra 1. oktober er indtrådt en reel prisstigning på 45 øre for 4 pakker vaskepulver. Der er ikke nogen forskel på den pris, der forlanges for de forskellige fabrikata, konkurrencen regulerer aldeles ikke prisen nedad, den forhindrer ikke en stigning. De forskellige fabrikanter har hver været skønt enige om, at når de fik lov at fremstille selvvirkende vaskemidler, skulle de sørge for at tage en sådan prisforhøjelse over hele linien.

Jeg vil være meget interesseret i, om den højtærede handelsminister vil udtale sig specielt om dette forhold, om, hvorfor man fra prismyndighedernes side ser så roligt på, at den slags foregår, og om man ikke synes, det er ganske urimelige priser, der forlanges for sæbe og vaskemidler. Men jeg vil samtidig sige, at dette er kun, som jeg sagde før, et eksempel hentet fra dagliglivet, og det er kun symptomatisk for det, der foregår. Jeg vil have lov at sige, at en af de største mangler ved den hidtidige priskontrol var den, at der var meget lidt eller slet ingen kontrol med producentpriser og -avancer; på visse områder førte man en temmelig hårdhændet kontrol med andre led i omsætningen, man begrænsede i høj grad detailhandelens avancer, og det hjalp i øvrigt producenter og grossister bravt med til. Jeg står ikke her og agiterer for, at man nu skal tillade større avancer, og jeg henstiller til den højtærede minister at forsøge at lade være med at skyde mig noget sådant i skoene; i går forsøgte han at skyde mig i skoene, at jeg ville understøtte det ærede medlem hr. Axel Kristensen. Nej, jeg står her for at sige, at så længe vi har haft prislovgivning og priskontrol under og efter krigen, har vi været ude for, at man i særdeleshed har interesseret sig for detailhandelens avancer, medens man har interesseret sig uhyre lidt for producenternes priser og avancer. I det omfang, dette er i overensstemmelse med den ved et par revisioner betydeligt forringede lov, må vi have loven forbedret, men jeg tror altså også, at vi må have praksis forbedret.

Lad mig i øvrigt henvise til de bemærkninger, jeg fremsatte under behandlingen af prisloven i forrige rigsdagssamling, og